

USTAWA
z dnia 14 grudnia 1982 r.
o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1982 r. Nr 40, poz. 271; z 1989 r. Nr 34, poz. 178; z 1990 r. Nr 34, poz. 198; z 1996 r. Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 110, poz. 714.

W celu zapewnienia warunków realizacji konstytucyjnego obowiązku ochrony tajemnicy państwowej oraz tajemnicy służbowej stanowi się, co następuje:

Art. 1.

Ustawa określa zasady i sposób postępowania z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową.

Art. 2.

1. Tajemnicą państwową jest wiadomość, której ujawnienie osobom nie upoważnionym może narazić na szkodę obronność, bezpieczeństwo lub inny ważny interes Państwa, dotycząca w szczególności:
  - 1) przygotowań obronnych w gospodarce narodowej i administracji państwowej; rodzaju i ilości uzbrojenia, wyposażenia obronnego, stanu liczebnego, organizacji, struktur, rozmieszczenia, gotowości bojowej oraz planów mobilizacyjnych i operacyjnych Sił Zbrojnych; potencjału i zdolności produkcyjnych oraz wielkości i rodzaju produkcji przemysłu obronnego; danych z dziedziny geodezji, kartografii, topografii, grawimetrii i magnetyzmu ziemi, zdjęć lotniczych i fotogrametrycznych, opisów topograficznych obiektów, urządzeń i terenów wojskowych - mających poważne znaczenie dla obronności kraju oraz współpracy z zagranicą w zakresie układów obronnych,
  - 2) organizacji organów ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego, ich wyposażenia oraz form i metod pracy, a także danych identyfikujących funkcjonariuszy tych organów i osoby współdziałające z organami ochrony bezpieczeństwa publicznego, wykonujących zadania z zakresu wywiadu i kontrwywiadu; wyposażenia obiektów, urządzeń i terenów mających ważne znaczenie dla bezpieczeństwa Państwa; organizacji i systemu ochrony granicy państwowej oraz łączności szyfrowej i kodowej Sił Zbrojnych, organów ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego i innych służb państwowych,
  - 3) prac naukowo-badawczych, projektowych, technologicznych i konstrukcyjnych, inwestycji, wynalazków i wzorów użytkowych mających związek z obronnością lub bezpieczeństwem Państwa,

- 4) produkcji o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, stanu i rozmieszczenia rzeczowych rezerw państwowych ważnych dla gospodarki narodowej, obronności i bezpieczeństwa Państwa,
  - 5) działalności banków związanej z projektowaniem emisji znaków pieniężnych oraz bankowych papierów wartościowych, przechowywania i transportu wartości pieniężnych, sytuacji kredytowej banków dewizowych, obsługi bankowej jednostek wydzielonych oraz innych spraw w zakresie bankowości o szczególnie ważnym znaczeniu ze względu na interes Państwa,
  - 6) przygotowań i negocjacji w sprawie zawarcia umów międzynarodowych, w tym międzynarodowych umów handlowych.
2. Tajemnicą państwową jest również treść umowy międzynarodowej lub wiadomość występująca w stosunkach międzynarodowych, jeżeli tajność tej umowy lub wiadomości została zastrzeżona co najmniej przez jedną ze stron.

Art. 3.

1. Tajemnicą służbową jest wiadomość nie stanowiąca tajemnicy państwowej, z którą pracownik zapoznał się w związku z pełnieniem swoich obowiązków w państwowej, spółdzielczej lub społecznej jednostce organizacyjnej, a której ujawnienie może narazić na szkodę interes społeczny, uzasadniony interes tej jednostki organizacyjnej lub obywatela.
2. Kierownicy państwowych, spółdzielczych i społecznych jednostek organizacyjnych ustalają wykazy rodzajów wiadomości stanowiących tajemnicę służbową, występujących w zakresie działania tych jednostek.

Art. 4.

Wiadomość stanowiąca tajemnicę państwową lub służbową może być wyrażona za pomocą mowy, pisma, obrazu, rysunku, znaku, dźwięku albo zawarta w urządzeniu, przyrządzie lub innym przedmiocie, a także wyrażona w jakikolwiek inny sposób.

Art. 5.

1. Zachowanie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego, do czyjej wiadomości dotarła.
2. Zachowanie tajemnicy służbowej obowiązuje każdego pracownika bez względu na zajmowane stanowisko, rodzaj i miejsce wykonywanej pracy oraz charakter stosunku pracy. Zachowanie tajemnicy obowiązuje zarówno w czasie trwania stosunku pracy, jak i po jego ustaniu.
3. Zasady zwalniania od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej i służbowej w postępowaniu przed sądami i innymi organami określają odrębne przepisy ustawowe.

Art. 6.

1. Naczelne i centralne organy państwowe oraz terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego ustalają wykazy rodzajów wiadomości stanowiących tajemnicę państwową oraz wykazy rodzajów wiadomości stanowiących

- tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności Państwa, Sił Zbrojnych i bezpieczeństwa Państwa, występujących w zakresie działania tych organów oraz w działalności jednostek organizacyjnych im podległych lub przez nie nadzorowanych. Wykazy te zawierają szczegółowe określenie wiadomości objętych art. 2 ust. 1.
2. Kompetencje, o których mowa w ust. 1, w stosunku do banków przysługują Prezesowi Narodowego Banku Polskiego.
  3. Wykazy, o których mowa w ust. 1 i 2, wymagają uzgodnienia z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Wykazy zawierające wiadomości z zakresu obronności Państwa wymagają uzgodnienia także z Ministrem Obrony Narodowej, a wykazy zawierające wiadomości dotyczące stosunków z zagranicą - także z Ministrem Spraw Zagranicznych.
  4. Wykazy, o których mowa w ust. 1 i 2, podlegają ogłoszeniu w dziennikach urzędowych lub innych wydawnictwach organów ustalających te wykazy, z tym że wykazy wiadomości dotyczących obronności, Sił Zbrojnych i bezpieczeństwa Państwa nie podlegają ogłoszeniu.
  5. Wykazy podlegają bieżącej aktualizacji.

Art. 7.

1. Z zastrzeżeniem art. 11, z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową może być zapoznana osoba, która została upoważniona do dostępu do takich wiadomości. Upoważnienie może być udzielone osobie, która:
  - 1) jest obywatelem polskim,
  - 2) daje rękojmię zachowania tajemnicy,
  - 3) wykonuje pracę wymagającą dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową.
2. Upoważnienie do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową podlega cofnięciu w wypadkach:
  - 1) ustania jednego z warunków określonych w ust. 1,
  - 2) wystąpienia osoby zainteresowanej do właściwych organów państwowych o wydanie paszportu na wyjazd za granicę na pobyt stały,
  - 3) wystąpienia osoby zainteresowanej do właściwych organów państwowych o zezwolenie na zmianę obywatelstwa.
3. Cofnięcie upoważnienia, o którym mowa w ust. 2, nie zwalnia z obowiązku zachowania tajemnicy państwowej.
4. W sprawach wydawania upoważnień o których mowa w ust. 1, oraz dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę służbową właściwi są kierownicy jednostek organizacyjnych, w których posiadaniu są te wiadomości, z zastrzeżeniem art. 21.
  - 4a. Postępowanie w sprawie upoważnienia do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową odbywa się za wiedzą i zgodą zainteresowanej osoby.
  - 4b. Upoważnienia do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową udziela się po uzyskaniu zgody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

który przeprowadza przy pomocy właściwych organów stosowne postępowania sprawdzające.

5. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i Szefem Urzędu Ochrony Państwa, określa, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb postępowania sprawdzającego i upoważniania osób do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową oraz cofania upoważnień.
6. Wykazy stanowisk i funkcji, których pełnienie uprawnia do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową bez potrzeby uzyskiwania upoważnień, ustalają:
  - 1) Marszałek Sejmu - w organach wykonawczych i doradczych Sejmu oraz powoływanych lub nadzorowanych przez Sejm,
  - 2) rezydent Rzeczypospolitej Polskiej - w organach przez niego powołanych, nadzorowanych lub jemu podległych,
  - 3) Prezes Rady Ministrów - w naczelnym i centralnym organach administracji państwowej oraz w terenowych organach administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

Art. 8.

Osobę upoważnioną do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową zapoznaje się z obowiązkami wynikającymi z ustawy oraz z innych przepisów dotyczących ochrony tajemnicy państwowej, obowiązujących w jednostce organizacyjnej, łącznie z wykazami wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową. Fakt zapoznania powinien być udokumentowany.

Art. 9.

Pracownikowi mogą być udostępnione wyłącznie te wiadomości stanowiące tajemnicę państwową i służbową, które wchodzą w zakres wykonywanych przez niego obowiązków.

Art. 10.

Osoby upoważnione do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową są obowiązane stosować niezbędne środki zapobiegające ujawnieniu wiadomości osobom nie upoważnionym.

Art. 11.

1. Cudzoziemcowi można ujawnić wiadomość stanowiącą tajemnicę państwową lub służbową tylko w wypadku, gdy wymaga tego opracowywanie, zawieranie lub wykonywanie umów międzynarodowych. Ujawnienie tajemnicy państwowej następuje na podstawie decyzji właściwego naczelnego lub centralnego organu państwowego, wydanej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a w odniesieniu do wiadomości z zakresu obronności Państwa - z Ministrem Obrony Narodowej. Ujawnienie tajemnicy służbowej następuje na podstawie decyzji kierownika jednostki organizacyjnej.

2. Ujawnienie cudzoziemcowi wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową w innych wypadkach niż wymienione w ust. 1, gdy wymaga tego interes Państwa, może nastąpić za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych, wydaną w porozumieniu z właściwym naczelnym lub centralnym organem państwowym.

Art. 12.

Dokumenty zawierające wiadomości stanowiące tajemnicę państwową lub służbową kwalifikuje się ze względu na zawartą w nich treść oraz stosownie do wykazów, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art.6 ust. 1 i 2, oznaczając je odpowiednimi klauzulami:

- 1) wiadomości stanowiące tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności Państwa, Sił Zbrojnych i bezpieczeństwa Państwa oznacza się klauzulą: "Tajne specjalnego znaczenia",
- 2) pozostałe wiadomości stanowiące tajemnicę państwową oznacza się klauzulą: "Tajne",
- 3) wiadomości stanowiące tajemnicę służbową oznacza się klauzulą: "Poufne".

Art. 13.

1. Jeżeli z umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, wynika konieczność wymiany wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową, dokumenty otrzymywane z zagranicy oraz wysyłane za granicę w wykonaniu tych umów oznacza się odpowiednią do ich treści klauzulą określoną w art. 12, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli z umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, wynikają inne niż określone w art. 12 zasady oznaczania klauzulami wymienianych dokumentów, stosuje się zasady wynikające z tych umów.
3. Jeżeli z umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, wynikają inne niż określone w ustawie zasady postępowania z przekazywanymi i otrzymywanymi wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową lub służbową, a w szczególności zasady ich ewidencjonowania, ochrony udostępniania i przesyłania, stosuje się zasady wynikające z tych umów.

Art. 14.

1. Kierownicy i pracownicy państwowych, spółdzielczych i społecznych jednostek organizacyjnych oraz inne osoby, które powzięły informację o przekazaniu wiadomości, utracie, znalezieniu lub kradzieży dokumentów albo innych przedmiotów zawierających tajemnicę państwową lub o przekazaniu ich osobom nie upoważnionym, są obowiązani zawiadomić o tym niezwłocznie prokuratora lub Milicję Obywatelską, a w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej - prokuratora wojskowego lub właściwy organ Wojskowej Służby Wewnętrznej.
2. O wypadkach określonych w ust. 1, zaistniałych za granicą, powiadamia się kierownika właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 15.

1. Wiadomości stanowiące tajemnicę państwową i służbową przekazuje się za pomocą środków zapewniających ochronę tajemnicy.
2. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady, tryb i sposób przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony dokumentów oraz innych przedmiotów zawierających tajemnicę państwową.
3. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Komunikacji określają sposób przewozu dokumentów i przedmiotów zawierających tajemnicę państwową przy wykorzystaniu środków komunikacji państwowej.
4. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady przekazywania wiadomości stanowiących tajemnicę państwową i służbową za pomocą technicznych środków łączności, a także zasady organizacji i korzystania z łączności rządowej.
5. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Łączności określają zasady współdziałania w zakresie utrzymania i eksploatacji łączności rządowej.
6. Naczelne i centralne organy państwowe, w uzgodnieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, określają dla podległych i nadzorowanych jednostek organizacyjnych zasady organizacji, funkcjonowania i zabezpieczenia łączności szyfrowej i kodowej.

Art. 16.

Wstęp i przebywanie osób nie zatrudnionych na terenie obiektów lub w pomieszczeniach należących do państwowych jednostek organizacyjnych, w których występują wiadomości stanowiące tajemnicę państwową, są dopuszczalne jedynie na podstawie zezwolenia kierownika jednostki organizacyjnej.

Art. 17.

1. Naczelne i centralne organy państwowe oraz terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, a także dyrektorzy przedsiębiorstw państwowych, wprowadzą oznakowanie obiektów, których fotografowanie, filmowanie, szkicowanie i rysowanie bez zezwolenia jest zabronione ze względu na ochronę tajemnicy państwowej.
2. Minister Spraw Wewnętrznych określa wzór i sposób oznakowań.
3. Zezwoleń, o których mowa w ust. 1, udzielają właściwe naczelne i centralne organy państwowe lub terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.
4. Szczegółowe zasady i tryb udzielania zezwoleń, o których mowa w ust. 3 oraz w art. 16, określają naczelne lub centralne organy państwowe w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a jeżeli zezwolenia mają dotyczyć jednostek organizacyjnych, w których występują wiadomości stanowiące tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności Państwa i Sił Zbrojnych - w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 17a.

1. Organ lub podmiot gospodarczy zlecający innym podmiotom gospodarczym, jednostkom badawczo-rozwojowym oraz innym jednostkom organizacyjnym realizację zadań, z którymi związany jest dostęp do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową, określa w umowie warunki, jakie powinny być spełnione w zakresie ochrony tajemnicy.
2. Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Obrony Narodowej, w porozumieniu z Szefem Urzędu Ochrony Państwa, określają, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki ochrony wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, jakie spełniać powinny podmioty gospodarcze i jednostki, o których mowa w ust. 1, oraz sposób sprawowania nadzoru i kontroli spełniania tych warunków.

Art. 18.

1. Nadzór nad ochroną tajemnicy państwowej i służbowej sprawują:
  - 1) naczelne i centralne organy państwowe - w stosunku do jednostek organizacyjnych im podległych oraz przez nie nadzorowanych,
  - 2) wojewodowie - w stosunku do podległych organów i jednostek podporządkowanych oraz do organów i jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego,
  - 3) kierownicy jednostek - w pozostałych państwowych, spółdzielczych i społecznych jednostkach organizacyjnych.
2. Organy państwowe oraz kierownicy, o których mowa w ust. 1, wyznaczają w podległych i podporządkowanych im jednostkach organizacyjnych jednostki do spraw koordynacji i kontroli ochrony tajemnicy państwowej i służbowej oraz zapewniają warunki niezbędne do ochrony tajemnicy.

Art. 19.

1. Minister Spraw Wewnętrznych sprawuje ogólną koordynację w zakresie organizacji ochrony tajemnicy państwowej i służbowej oraz określa szczegółowe zasady i sposób postępowania z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową.
2. Minister Spraw Wewnętrznych może występować z wnioskami o przeprowadzenie kontroli ochrony tajemnicy państwowej i służbowej w określonej państwowej, spółdzielczej lub społecznej jednostce organizacyjnej i delegować swego przedstawiciela do udziału w tej kontroli.

Art. 20.

1. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określa szczegółowe zasady i sposób postępowania z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności Państwa i Sił Zbrojnych.
2. Naczelne i centralne organy państwowe oraz wojewodowie mogą wydawać szczegółowe przepisy normujące tryb i sposób postępowania z wiadomościami

stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową w jednostkach podległych i nadzorowanych oraz w jednostkach, dla których są organami założycielskimi, a także dla organów i jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jeżeli wymaga tego charakter ich działalności.

3. Ministrowie Spraw Zagranicznych oraz Handlu Zagranicznego w uzgodnieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustalą szczegółowe zasady i sposób postępowania za granicą z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową.

Art. 21.

1. Minister Obrony Narodowej lub upoważniony przez niego organ wojskowy:
  - 1) upoważnia do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności państwa lub Sił Zbrojnych,
  - 2) upoważnia żołnierzy w czynnej służbie wojskowej i pracowników jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową ze względu na obronność państwa, wymienianych w ramach umów międzynarodowych z innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi.
2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową o szczególnie ważnym znaczeniu dla obronności państwa, będących w posiadaniu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Szefowi Urzędu Ochrony Państwa.
3. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej oraz osoby ubiegające się o powołanie do zawodowej służby wojskowej lub o podjęcie zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej i pracownicy tych jednostek podlegają postępowaniu sprawdzającemu do celów związanych z upoważnieniem do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową.
4. Postępowaniu sprawdzającemu podlegają także osoby spoza jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, które mają być upoważnione do dostępu do wiadomości określonych w ust. 1 pkt 1.
5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa:
  - 1) szczegółowe zasady i tryb upoważniania żołnierzy w czynnej służbie wojskowej i pracowników jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej do dostępu do wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową oraz cofania udzielonych upoważnień, a także wzory dokumentów w tym zakresie,
  - 2) w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Szefem Urzędu Ochrony Państwa szczegółowe zasady i tryb upoważniania osób spoza jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej do dostępu do wiadomości, o których mowa w ust. 1 pkt 1, i cofania upoważnień oraz wzory dokumentów w tym zakresie,
  - 3) sposób i tryb postępowania sprawdzającego, o którym mowa w ust. 3 i 4,
  - 4) dla podległych mu jednostek organizacyjnych, szczegółowe zasady ochrony tajemnicy państwowej i służbowej, jej organizację i kontrolę oraz sposób po-

stępowania z wiadomościami stanowiącymi tajemnicę, a w szczególności ich przekazywania, przyjmowania, doręczania i przechowywania oraz sposób ochrony nośników wiadomości.

6. Przepisów art. 7 ust. 4b i 5, art. 11 ust. 2, art. 15 ust. 2 i 4-6 oraz art. 19 nie stosuje się w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 22.

1. W art. 120 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. - Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, z 1979 r. Nr 15, poz. 97 i z 1982 r. Nr 16, poz. 125) skreśla się § 15 i 16.
2. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 95) skreśla się art. XVI.

Art. 23.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1983 r.